

Gmina Dobrcz
Województwo Kujawsko-Pomorskie

Plan Rozwoju Miejscowości Gądecz

opracowana przez lokalnych liderów

Gądecz maj 2005r

Spis treści

I. Charakterystyka miejscowości

- a. Historia
- b. Opis zabytków i budynków we wsi Gądecz

II. Kierunki rozwoju

- a. Metoda opracowania Planu rozwoju
- b. Horyzont czasowy realizacji Planu rozwoju
- c. Finansowanie rozwoju
- d. Priorytety

III. Inwentaryzacja zasobów

- a. Obszary badania stanu zasobów miejscowych – walory środowiska lokalnego
- b. Obszary badania stanu zasobów miejscowych – potrzeby środowiska lokalnego

IV. Analiza **SWOT**

V.1. Opis planowanego przedsięwzięcia

V.2. Szacunkowy kosztorys planowanego przedsięwzięcia

V.3. Harmonogram planowanego przedsięwzięcia

I. Charakterystyka miejscowości

Historia

Gądecz jest wsią odległą od Dobrcza 5 km, położoną między Wisłą a trasą bydgosko-świecką. W przeszłości jak powiada legenda miał być Gądecz majątkiem hrabiów Gądeckich (zwanych też Wyszelicami). W XIII w. Przybysław był wojewodą świeckim. Z nim występuje w dokumentach jego brat Paweł, którego synowie pełnili wysokie urzędy w Księstwie Świeckim (np. Stanisław pełnił urząd wojewody). Gądecz jest wymieniany w 1305 r. w dokumentach dotyczących sporu jaki prowadzili Wyszelicze z klasztorem cystersów Byszewskich. Sprawa dotyczyła części Trzęsacza. Książę inowrocławski Przemysław rozstrzygnął spór na korzyść klasztoru. Wysłał nawet swoich urzędników, którzy wyznaczyli granicę między Trzęsaczem a Gądeczem. W XVI w właścicielami wsi byli Wojciech i Jan Gądecy. Obszar wsi obejmował 20 łąnów, z czego 13 miał Wojciech. Warto wspomnieć że w Gądeczu przebywał w XVII w. Jan Heweliusz, późniejszy sławny astronom.

Zawierucha dziejowa wygubiła historię rodu. Wiadomo tylko, iż było trzech braci. Dwóch zginęło w powstaniu styczniowym, trzeci wyjechał do Francji. Tam poznał swą przyszłą żonę i osiadł na stałe. Majątek zaś sprzedał Karolowi Augustowi Franke. Inna historia

mówi o nadaniu majątku temuż K.A. Franke przez władze pruskie za zasługi w wojnie francusko-pruskiej. Dla potwierdzenia tych brak jednakże jakichkolwiek dokumentów. Od tego czasu do II wojny światowej majątek pozostał w rękach rodziny Franke.

W tym czasie (XIX w.) wieś dzieliła się na Gądecz Dolny (nazwa niemiecka Nieder-Gondetsch), leżący blisko Wisły i Gądecz Górny (niem. Ober-Gondetsch), który położony był bliżej traktu bydgosko-świeckiego i obejmował powierzchnię 1743 mórg. Większość mieszkańców Gądecza Górnego stanowili Polacy, natomiast dolny, w znacznej przewadze zamieszkiwali Niemcy.

W 1837 rodzina Franke zainicjowała budowę pierwotnego dworu oraz późniejszą rozbudowę w latach 1838-43. W 1851 r. nazwa Gongses, uległa zmianie na Gonszczy, a od 1857 r. na Gądecz (niem. ObereNeider Gondetsch). W 1880 r. majątek miał 153 mieszkańców (112 katolików i 41 protestantów) i 1743 morgi rozliczeniowe. W folwarku prowadzono chów bydła mlecznego oraz produkcję roślinną. Obecny budynek powstał w 4 ćwierć wieku XIX w równoległe z tworzeniem parku i innych budynków gospodarczych (nie istniejących).

W okresie międzywojennym i w czasie II wojny właścicielem majątku był Karl Franke - syn poprzedniego właściciela. W 1870 r. ukończono budowę pałacu i od tego czasu kolejni właściciele majątku mieszkali w Gądeczu. Po II wojnie światowej w dawnym majątku utworzono szkołę weterynarii kształcącą zootechników. W latach 1948-49 istniała dwuletnia Publiczna Średnia Szkoła Rolnicza przeniesiona następnie do Bydgoszczy na ul. Bernardyńską i częściowo do Świecia. Z naszego terenu uczęszczali do niej: Tobolewski Jan - Dobrcz, Fokciński Marian - Bydgoszcz pracownik ZUS, Gilewska Elżbieta - Aleksandrowo, Hetman Teresa - Borówno, ks. Pilarski z Chełmszczonki. Szkoła ta posiadała internat i stołówkę. W stołówce pracowała Niemka z obozu dla przesiedleńców w Potulicach. Następnie, do 1979 r. istniał tu Państwowy Dom Dziecka. W 1979 r. gmach przejął wydział Zdrowia w Bydgoszczy. Rozpoczęły się prace adaptacyjne majątku Gądecz w celu utworzenia Państwowego Domu Pomocy Społecznej. Dom przeznaczony został dla umysłowo upośledzonych dorosłych kobiet w wieku od 18 lat wzwyż. Dom zapewnia mieszkańcom odpowiednie warunki mieszkaniowe, opiekę lekarską rehabilitację. Przebywają tu osoby ze względu na wiek, schorzenia, sytuację życiową, warunki rodzinne, materialne, osoby dorosłe nie wymagające leczenia szpitalnego, u których starość, przewlekła choroba lub ciężkie kalectwo spowodowały konieczność zapewnienia im opieki ogólnej i psychiatrycznej. Od 1 marca 1980 r. funkcję dyrektora objął St. Matuszewski, animator wielu prac adaptacyjnych, zmian w strukturze budynku, dostosowania do potrzeb pacjentów. W

latach 80-tych i na początku 90-tych rozliczne prace remontowo-budowlane w poważnym stopniu zakłóciły pierwotny wygląd założenia. W latach 1982-84 artyści bydgoscy A. Nowacki, J. Bałdyga, G. Chojnacki zaprojektowali i wykonali szereg prac dekoratorskich - malowideł ściennych i witraży. W 1985 roku z galerii w Słupsku otrzymano dar - obrazy olejne. Budynek na skutek ingerencji budowlanych zatracił jednolitość stylową. We wsi znajdują się gospodarstwa indywidualne (przy drodze do Kusowa) i założenia folwarczne, w którym obecnie mieści się Baza Zakładu Rolnego w Kusowie. Pałac i park przydworski użytkowane są przez Państwowy Dom Opieki Społecznej dla Dorosłych, który podlega Urzędowi Wojewódzkiemu w Bydgoszczy. Od płn.-zachodu granicę założenia stanowi droga wiejska prowadząca z Włók i Kusowa do Strzelec Górnych, od płn.-wschodu założenie otacza park przydworski przechodzący w las, a od płd.-wschodu i płd.-zachodu podwórze gospodarcze graniczy z polami uprawnymi. Kolonia mieszkalna usytuowana jest przy drodze prowadzącej do Kusowa.

Opis zabytków

We wsi znajduje się obiekt pałacowo parkowy, na terenie którego znajduje się Dom Pomocy Społecznej oraz pomieszczenie, użyczone przez Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy. Pełni ono funkcję świetlicy. Osobliwością tego parku jest grotta ze skał wapiennych, których fantastyczne kształty przypominają do złudzenia skamieniałe pnie olbrzymich drzew i korzeni. W sąsiedztwie parku rośnie topola czarna, mierząca w obwodzie pnia 510 cm.

II. Kierunki rozwoju

a. Metoda opracowania Planu rozwoju

1. Celem opracowania planu rozwoju jest:
 - podniesienie standardu życia i pracy na wsi
 - podniesienie atrakcyjności turystycznej
 - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej
 - zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych
 - rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego

b. Horyzont czasowy realizacji Planu rozwoju

Plan rozwoju obejmuje cele i priorytety, których realizacja sięga końca II etapu programowania pomocy z Unii Europejskiej, tj. do roku 2013.

c. Finansowanie

Źródłami finansowania zadań w ramach Planu rozwoju miejscowości Gądecz będą :

- budżet Gminy Dobrcz,
- pozabudżetowe środki pomocowe, w tym głównie fundusze strukturalne:
 - Europejskiego Funduszu Gwarancji i Orientacji Rolnych
 - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego /EFRR/
 - Europejski Fundusz Społeczny /EFS/

d. Priorytety

Wieś Gądecz położona jest pomiędzy Szosą Gdańską a drogą krajową nr 243. Jest typ[ową] wsią rolniczą o bardzo dobrych glebach. Kiedyś mieściła się tutaj obora Państwowego Gospodarstwa Rolnego. Obecnie budynki uległy dewastacji i zagrażają zdrowiu i życiu szczególnie najmłodszych mieszkańców. Z uwagi na położenie Gądecza wielu turystów przejeżdża przez wieś, dlatego ustalono następujące priorytety rozwoju miejscowości:

- Utworzenie placu zabaw dla dzieci w centrum wsi
- Infrastruktura drogowa
- Rozwój turystyki

Priorytet I utworzenie placu zabaw.

Z powodu nasilającego się ruchu samochodowego należy stworzyć miejsce, gdzie dzieci będą mogły w spokoju się bawić. Obecnie do tego celu chętnie wykorzystują drogę co powoduje ogromne zagrożenie. Innym miejscem zabaw są zdewastowane budynki po byłej oborze. Niestety nawet najlepsze zabezpieczenia nie powstrzymają ciekawości dzieci. Należy zaznaczyć, że w obiektach znajdują się odkryte zbiorniki na gnojowice i studzienki. Zatem istnieje ogromna potrzeba zorganizowania placu zabaw.

Priorytet nr II - infrastruktura drogowa

W celu poprawy estetyki wsi należy pobudować chodniki przez wieś i w stronę Strzelec Górnych. Budowa chodników zwiększy bezpieczeństwo dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych z Domu Pomocy Społecznej w Gądeczu. Również należy podkreślić, że nawierzchnie dróg wymagają inwestycji. Z uwagi na fakt, że rowerzyści indywidualni i kolarze chętnie korzystają z naszych dróg warto rozważyć kwestię wybudowania ścieżki rowerowej.

Priorytet nr.III- rozwój turystyki

Przy tym priorytecie należy zwrócić uwagę na dwie kwestie. Pierwsza uporządkowanie parku pałacowego oraz zwiększenie dostępności do groty wapiennej „Bajka”. Drugim ważnym zadaniem jest oznakowanie wsi- tablice informacyjne. Należy zauważyć, że u

państwa Januszewski stworzono teren, na który można organizować imprezy plenerowe. Wykorzystując istniejący potencjał można poszerzać ofertę turystyczną np. o produkty regionalne.

III. Inwentaryzacja zasobów

a. Obszary badania stanu zasobów miejscowych – walory środowiska lokalnego

1. Środowisko przyrodnicze

- Zespół parkowo -pałacowy
- Grota wapienna „Bajka”
- Dwa dęby szypułkowe o obwodzie w piersienicy 334 i 320 cm, żywotnik zachodni o obwodzie w piersienicy 150cm, dwa platany kloniaste o obwodach w piersienicy 300 i 251 cm, topola czarna, mierząca w obwodzie pnia 510 cm, jesion wyniosły o obwodzie w piersienicy 418cm oraz miłorząb dwukłapowy o obwodzie w piersienicy 237cm rosnące w zabytkowym parku dworskim (nr rejestru Zabytków A/433/1-2) na działce ewidencyjnej nr 54 obrębu Gądecz w nadwiślańskim Parku Krajobrazowym stanowiący własność Skarbu państwa pod zarządem Domu Pomocy Społecznej w Gądeczu . Nr rejestru wojewódzkiego – 223,224,949.
- park pałacowy

2. Turystyka

- a) ciekawe miejsca lub obiekty
 - Olszynki u państw Januszewskich
 -

3. Gospodarka , infrastruktura

- a) Gądecz jest typową wsią rolniczą brak zakładów rzemieślniczych jedynie są świadczone usługi np. transportowe
- b) stan infrastruktury
 - istniejący wodociąg,
 - energia elektryczna,

4. Organizacje społeczne działające lokalnie

- a) liderzy lokalni
 - Koło Gospody Wiejskich w Gądeczu

5. Kultura

- a) działania grup lokalnych
 - organizowanie imprez okolicznościowych, np. Dzień Dziecka, Noc Świętojańska, Święto Chleba

6. Sport

- organizowany jest co roku w okresie ferii zimowych turniej tenisa stołowego o Puchar Gądecza
- młodzież gra w drużynie VIT-TRA Kusowo

b. Obszary badania stanu zasobów miejscowych – potrzeby środowiska lokalnego

1. Środowisko przyrodnicze
 - uporządkowanie parku
2. Turystyka
 - oznaczenie wsi
 - uporządkowanie terenu po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym.
 - Wyposażenie terenu „Olszynek” w energię elektryczną i wodę
3. Gospodarka , infrastruktura
 - a) stan infrastruktury
 - budowa chodników
 - poprawa nawierzchni dróg
 - kanalizacja wsi
 - ustawienie lamp w stronę Kusowa
 - asfaltowanie dróg gminnych
5. Kultura
 - powstanie placu zabaw
 - budowa świetlicy –
6. Sport
 - a) stworzenie boiska sportowego**Analiza Swot**

Mocne strony

-miejscowość położona na atrakcyjnym malowniczym terenie parku krajobrazowego w pobliżu Wisły

- piękny park o twardym drzewostanie
- funkcja integracji ze środowiskiem szczególnie dla osób niepełnosprawnych z miejscowego Domem Pomocy Społecznej
- organizacja jednych z większych imprez tj. Noc Świętojańska, Święto Chleba, Dożynki

Słabe strony

bardzo słaba dostępność, komunikacja

- brak ścieżki rowerowej
- słaba organizacja mieszkańców
- brak środków finansowych na poprawę obecnego stanu

Szanse:

- środki z Unii Europejskiej;
- programy pomocowe;
- stabilizacja ekonomiczna kraju;
- promocja gminy i miejscowości, jej pozytywny wizerunek;

Zagrożenia:

- brak stabilizacji gospodarczej państwa;
- niestabilny system podatkowy;
- niesprawne finanse publiczne;
- niewłaściwa polityka rolna;
- bezrobocie w regionie.

V.1. Opis planowanego przedsięwzięcia

Obecnie na terenie wyznaczonym pod plac zabaw wykonano następujące prace:

- wstawiono słupki pod ogrodzenie
- nawieziono ziemi
- przywieziono drzewka, które mają zostać posadzone wokół placu

Zadania do wykonania

- ogrodzenie terenu

- usunięcia szamba, z którego obecnie korzysta jedna rodzina
- wyrównanie ziemi
- zasianie trawy
- posadzenie drzewek
- zakup zabawek na plac
- ustawienie zabawek
- uroczyste otwarcie placu

V.2. Szacunkowy kosztorys planowanego przedsięwzięcia

- trawa typu spo 846m² – 25 kg – 300zł
- piaskownica - - 600zł
- bujanka duża – szt. 3 - 1200zł
- domek z drabinkami szt. 1 - 1000zł
- stoły z ławami szt. 6 - 1200zł
- siatka - 846 m² - 1860zł
- linki i drut - 500zł
- brama z furtką - 1000zł
- kostka brukowa dojście do placu –3000zł
- usunięcie szamba - 2000zł
- **Razem - 11.650zł**

prace związane z wyrównaniem terenu zostaną wykonane w ramach pracy własnej mieszkańców

V.3. Harmonogram planowanego przedsięwzięcia

zadanie	I	II	III
Usunięcie szamba			
Wyrównanie terenu			
Ogrodzenie			
Zasianie trawy			
Posadzenie drzewek			

Wykonanie piaskownicy			
Przywiezienie zabawek i stołów			
Ustawienie zabawek			
Uroczyste otwarcie palcu zabaw (festyn)			